

Inhoud en vormgeving: Anke Purmer
Afbeeldingen: Atelier Kéx

lesbrief bij de kindervoorstelling **‘Op de Loer’**

Kindertheater
A La Carte

beste docent!

Voor u ligt de lesbrief bij de inmiddels alweer twaalfde kindervoorstelling van Kindertheater A la Carte: 'Op de Loer', geïnspireerd op het thema van de Kinderboekenweek 2010. De Kinderboekenweek staat geheel in het teken van illustraties. Dit alles onder het motto: De Grote Tekententoonstelling. Want... goede kinderboeken worden niet alleen geschreven, goede kinderboeken worden ook getékend. Deze lesbrief maakten wij zodat u en uw leerlingen nog meer uit deze voorstelling kunnen halen. Het bekijken van een voorstelling is meer dan alleen het bezoek op zich. Waarom vervolgens overgaan tot de orde van de dag terwijl er meer in zit!?

Om die reden maakt Kindertheater A la Carte bij elke nieuwe voorstelling een lesbrief. Uiteraard hebben de activiteiten een educatieve inslag. Ondanks dat, staat vooral plezier voorop! Wij zijn van mening dat deze lesbrief een meerwaarde geeft aan de voorstelling die wij zullen opvoeren. Door de voorbereidende activiteiten zijn de kinderen al op de hoogte van enkele thema's die voorkomen in de voorstelling. Door de herkenning zullen ze er nog meer van genieten. De evaluerende activiteiten zijn er om de verschillende indrukken uit de voorstelling te verwerken. De afbeeldingen in deze lesbrief zijn de ontwerpschetsen van de kostuums uit de voorstelling 'Op de Loer'.

De activiteiten zijn ingedeeld in drie niveaus: onderbouw, middenbouw, bovenbouw. U hoeft natuurlijk niet alle activiteiten uit te voeren om het project te laten slagen. Kiest u zelf de activiteiten die bij uw groep passen of laat u er door inspireren. Moedig creativiteit en plezier aan. Wees voorbereid op verrassende, creatieve projecten die ontstaan vanuit de natuurlijke verbeeldingskracht van kinderen.

Wij stellen reacties, tips en opmerkingen over deze lesbrief zeer op prijs. Ook voor vragen kunt u bij ons terecht via kinder@theateralacarte.nl

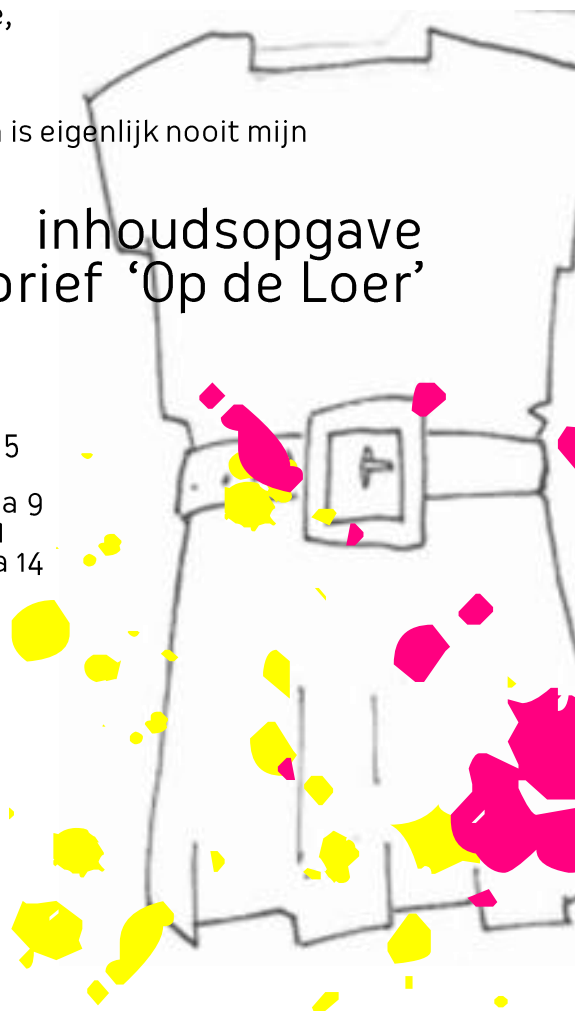
Maak er iets moois van!
Namens Kindertheater A la Carte,

Anke Purmer

Ps. Excuses voor de verfvlekken. Schilderen zonder te knoeien is eigenlijk nooit mijn sterkste kant geweest.

inhoudsopgave lesbrief 'Op de Loer'

Synopsis 'Op de Loer' | pagina 2
Tips voor het slagen van de voorstelling | pagina 2
Gezamenlijke activiteiten | pagina 3
Vorbereidende activiteiten onderbouw | pagina 4 t/m pagina 5
Evaluerende activiteiten onderbouw | pagina 6 t/m pagina 7
Vorbereidende activiteiten middenbouw | pagina 8 t/m pagina 9
Evaluerende activiteiten middenbouw | pagina 10 t/m pagina 11
Vorbereidende activiteiten bovenbouw | pagina 12 t/m pagina 14
Evaluerende activiteiten bovenbouw | pagina 15 t/m pagina 17

synopsis 'Op de Loer'

Prinses Kim en ridder Roderik wonen in een romantisch prentenboek. Een boek vol verhalen en plaatjes van ridders, prinsessen en onderdanen. Maar de personages weigeren zich nog langer neer te leggen bij wat de prentenboekenschrijfster allemaal bedenkt. Want: "dûh, dit is 2010 hoor!" "Zoek het dan zelf maar uit!" roept de schrijfster. "En zie maar hoe jullie zonder mij het Grote Gevaar verslaan!" Ze verdwijnt op hoge poten. De Prinses en de Ridder gaan dapper op weg. Maar wat bedoelde de prentenboekenschrijfster nou precies met het Grote Gevaar? Hoe ziet het Grote Gevaar er eigenlijk uit? En wat doet het Grote Gevaar? Iedereen heeft er zijn eigen beelden bij. "Het is in ieder geval reusachtig groot!", zegt de ene onderdaan. "Het laat je oogst mislukken!", roept een andere. "Ze zijn met velen!", huilt een derde. Met steeds meer vrees in hun hart vervolgen de Prinses en de Ridder hun weg. Met als doel: het Grote Gevaar verslaan...

'Op de Loer' is een modern sprookje als beeldverhaal. Het is een zoektocht, een beeldreis naar zelfstandigheid. Een actuele voorstelling in een tijd waarin iedereen: kleuters, kinderen uit groep acht, maar ook volwassenen, wel eens bang is voor 'het grote onbekende'. Maar wel een voorstelling waar je om kunt lachen, om kunt griezelen, en waarin je mee kunt leven en je kunt identificeren met personages die ver boven zichzelf uitstijgen om 'het Grote Gevaar' in de ogen te kijken. Want de angst voor het onbekende is vaak enger dan het onbekende zelf. In 'Op de Loer' gaan Kim en Roderik de angst niet uit de weg; ze gaan er met open vizier op af.

tips!

U heeft de voorstelling 'Op de Loer' ingehuurd omdat u het belangrijk vindt dat de leerlingen theater beleven. U heeft er tijd voor vrijgemaakt en geld ingestoken. Het is voor u natuurlijk fijn als de voorstelling zo goed mogelijk slaagt! Hier een paar tips:

Kinderen hebben niet altijd het inzicht in de belangrijke rol van het publiek tijdens de voorstelling. Een reden daarvoor is dat kinderen zijn grootgebracht met televisie en film. Bij deze media kun je als toeschouwer geen invloed uitoefenen op wat er gebeurt. Je kunt gerust je ondertussen met andere dingen bezighouden, snoepen of even weglopen. In theater is dit heel anders. Het is voor de rest van het publiek én voor de acteurs heel vervelend als er veel onrust is. Het kan een spannend moment minder spannend maken of de clou van een grap valt er door in het water.

Ga niet mee naar de voorstelling als 'politieagent' maar als medetoeschouwer van de kinderen. Geef als leerkracht het goede voorbeeld. Laat zien dat u de voorstelling belangrijk vindt, door er aandachtig naar te kijken. Als de juf of meester van de voorstelling geniet, zijn de kinderen ook eerder geneigd om geboeid naar de voorstelling te kijken. Maak contact met de kinderen als er iets bijzonders in de voorstelling gebeurt. Het is voor de kinderen heerlijk om samen met u op hetzelfde moment gelachen of gegriezeld te hebben. Dit 'samen met u gevoel' maakt dat u vaak veel minder de orde hoeft te bewaren en u geniet zelf ook meer van de voorstelling. En wij beloven dat die is ook leuk voor meesters en juffen!

Maak met uzelf en de kinderen de volgende afspraken

- Ga van tevoren naar de WC. Tijdens de voorstelling mag er niet naar de WC gegaan worden.
- Mobieltjes/geluidsdragers (iPod, MP3speler, etc.) gaan uit (ook niet op 'stil' of op 'de trilstand').
- Er mag tijdens de voorstelling niet worden gedronken of gegeten (krakende verpakkingen zijn voor de acteurs maar ook het publiek namelijk erg storend).
- Reageren op de voorstelling mag natuurlijk (lachen, verbaasde uitroepen, elkaar om verduidelijking vragen), maar probeer dat zo te doen dat het niet het verloop van de voorstelling verstoort.
- Niet lopen tijdens de voorstelling.

gezamenlijke activiteiten onderbouw t/m bovenbouw

Maak jullie eigen prentenboek | creativiteit

Benodigdheden: papier, schrijf- en tekenmateriaal en een goed geheugen

De Kinderboekenweek 2010 staat geheel in het teken van illustraties. Dit alles onder het motto: De Grote Tekententoonstelling. Het is een thema waarin het verbeelden van verhalen centraal staat. De voorstelling 'Op de Loer' heeft onlangs gespeeld op de school. Het doel van deze activiteit is om met alle klassen van de school n.a.v. scènes uit voorstelling een prentenboek maken. Om het geheugen nog even op te frissen, is het verstandig om klassikaal de voorstelling te bespreken. De klassen uit de onderbouw kunnen hun ervaringen tekenen of schilderen. Ook de groepen uit de middenbouw gaan aan de slag met het verbeelden hun favoriete scene uit de voorstelling en voegen daar iets meer tekst aan toe. Tot slot gaan de groepen uit de bovenbouw aan de slag met het illustreren van de scènes. Probeer de scènes goed te verdelen, zodat er een divers aanbod aan teksten en illustraties ontstaat. Ter verdieping kunnen zij ook onderzoeken welk effect een tekening op een bepaalde tekst kan hebben. Om er een echt prentenboek van te maken kunt u alle tekenen verzamelen en tot één geheel samenvoegen (let er wel op dat alle papieren hetzelfde formaat hebben). Zo heeft de gehele school bijgedragen aan het maken van een heus prentenboek. Maak er een mooie boekpresentatie van.

Tentoonstelling | overig

Benodigdheden: de eindresultaten van de lesactiviteiten

In deze lesbrief staan veel verschillende lesactiviteiten. Het zijn activiteiten waaruit diverse producten zijn gekomen. Tekeningen, recensies, maquettes van het decor, verhalen, het zijn nog maar enkele voorbeelden. Het gaat natuurlijk om het proces waarin voorbereidend en evaluerend gewerkt wordt rondom een theatervoorstelling. Maar wat is het leuk als het resultaat van al deze inzet getoond kan worden aan anderen? Maak daarom met de gehele school één grote tentoonstelling rondom de eindproducten. Nodig natuurlijk de andere groepen, ouders, familie, vrienden en alle andere belangstellenden uit om al het werk rondom deze kindervoorstelling te bezichtigen.

onderbouw voorbereidende activiteiten

Wij zijn bang, blij, verdrietig en boos | drama

Benodigdheden: vier afbeeldingen van de basisemoties

Leg de tekeningen uit elkaar op de grond. Bespreek met de leerlingen de afbeeldingen. Leg uit dat er vier basisemoties zijn. Verdeel de afbeeldingen met emoties over vier groepjes leerlingen. Vervolgens gaat u de emoties apart bespreken en mag het desbetreffende groepje het uitbeelden. Wat is de houding, mimiek (gezichtsuitdrukking) en stem bij deze emotie? Laat de rest van de leerlingen dit bekijken en beoordelen of het groepje het juist doet. Is er nog tijd over kan je een situatie naspelen met de leerlingen. Bespreek na afloop van deze activiteit of de leerlingen wel eens boos, blij, verdrietig of bang zijn. In welke situatie was dit dan? Geef tot slot de leerlingen als opdracht mee of het ze lukt om in de voorstelling 'Op de Loer' de vier basisemoties te herkennen. Variatie: er zijn natuurlijk nog veel meer emoties (gelukkig, in de war, moe, verlegen) deze kunt u eventueel op dezelfde manier behandelen zoals u het bij de basisemoties hebt gedaan.

Een theaterhoek | overig

Benodigdheden: lege ruimte (bijv. een tafel), de flyer en poster van de voorstelling, voorwerpen die met theater te maken hebben (zoals schmink, maskers of een script)

U kunt het thema 'theater' gaan inzetten als vakoverstijgend thema. Start het nieuwe thema met het creëren van een hoek, een plek waar voorwerpen neergelegd kunnen worden en waar u als leerkracht een handvat aan heeft om een kringgesprek te beginnen. Richt een bepaalde ruimte in het lokaal in tot een theaterhoek. Doe dat gezamenlijk met de leerlingen en laat ze desnoods ook zelf iets meebrengen.

Praten over theater | kringgesprek

Benodigdheden: geen

Deze activiteit sluit aan bij de voorgaande activiteit, maar is ook prima als losstaande activiteit toe te passen. Allereerst is het goed om elkaars ervaringen en kennis op het gebied van theater en toneelspelen uit te wisselen. Onderwerpen om te bespreken zijn o.a.: wat is toneelspelen? Heeft iemand dat ooit zelf gedaan? Wie is er wel eens naar een theatervoorstelling geweest? En hoe was dat? Hoe ziet een theater eruit? Wat kom je tegen als je naar een theatervoorstelling gaat? Vindt theater altijd plaats in een (groot) theatergebouw? Wat voor verschillende theatervormen zijn er? Voorbeelden daarvan zijn: een spannende voorstelling, een grappige voorstelling, een voorstelling met muziek en dans of een voorstelling met poppen.

Kinderboeken over bang zijn | overig

Benodigdheden: geen

Mocht u zich samen met uw leerlingen verder willen verdiepen in het thema 'bang zijn', zijn er voldoende (voor)leesboeken voor handen. Een aantal tips zijn:

- 'Haasje Krul is bang' geschreven door Sonja Kemp
- 'Kikker is bang' geschreven door Max Velthuis
- 'Bang mannetje' geschreven door Mathilde Stein en Mies van Hout
- 'De mooiste vis van de zee is gelukkig niet bang meer' geschreven door Marcus Pfister
- 'Pol de muis is bang en dat is heel gewoon' geschreven door Gode-Liva Uléners
- 'Koosje en het donker' geschreven door Beatrice Keunen

Ben jij wel eens bang in het donker? | kringgesprek

Benodigdheden: knuffel of (poppenkast)pop

In de voorstelling gaat het over bang zijn. Prinses Kim vindt het eng om alleen te zijn. Ridder Roderik is juist weer bang om te verdwalen. Praten over angsten kan voor leerlingen in de onderbouw nog best lastig zijn. Vandaar dat in deze activiteit een pop als intermediair wordt gebruikt. Veel leerlingen praten namelijk gemakkelijker tegen een pop dan tegen een klasgenoot of leerkracht. Probeer dan ook de hele activiteit via de pop tegen de leerlingen te praten. Neem de poppenkastpop. Vervorm uw stem. Stel de pop voor en vertel kort dat hij vannacht slecht heeft geslapen. Gebruik als voorbeeld de volgende tekst (met fluisterstem): "Dag kinderen. Kom eens wat dichterbij. Ik durf het eigenlijk niet te zeggen, maar... ik ben bang in het donker. Als ik in bed lig, hoor ik telkens rare geluiden. Net alsof er iemand op de zolder loopt. Of ik hoor de trap kraken. Ben ik nou de enige die bang is in het donker?". Laat de leerlingen op die vraag reageren. Laat ze vrij vertellen en op elkaar reageren. Gebruik de pop om de leerlingen aan te moedigen of begrijpend toe te spreken. Stel via de pop de volgende vraag: "Wat kan ik daar nou tegen doen? Ik kan toch niet de hele nacht wakker blijven van angst?". Laat de leerlingen weer spontaan reageren. Sluit de activiteit af met een korte samenvatting van wat de leerlingen hebben verteld. Bedank de leerlingen voor hun verhalen en adviezen. Kom via de pop de volgende ochtend nog een keer terug op deze activiteit. De pop vertelt de leerlingen dat hij heerlijk heeft geslapen. Hij heeft de raad van (naam van één van uw leerlingen) opgevolgd en is vannacht helemaal niet bang geweest in het donker.

Wat zijn prentenboeken? | overig

Benodigdheden: verschillende soorten prentenboeken

De voorstelling 'Op de Loer' speelt zich af in een prentenboek. Prinses Kim en ridder Roderik zijn de hoofdpersonen in dat prentenboek. Wat zijn de kenmerken van een prentenboek? Pak er een paar prentenboeken en bekijk deze samen met de leerlingen. Laat de leerlingen eventueel hun favoriete prentenboek van thuis meenemen en ze tijdens een kringgesprek daarover vertellen.

Hoe ziet jouw ridder of prinses eruit? | creativiteit

Benodigdheden: vel papier, schaar, lijm, oude tijdschriften en afbeeldingen van ridders en prinsessen

In de voorstelling 'Op de Loer' komt er een ridder en een prinses voor. De prinses is het liefste meisje van het hele land. Ze heeft prachtige blonde lokken en ze maakt nooit haar kleren vuil. En iedereen die haar ziet, houdt meteen van haar. De ridder is vooral een hele knappe en stoere man. Laat de leerlingen verschillende afbeeldingen zien, dit kunnen foto's van echte ridders of prinsessen zijn of afbeeldingen uit boeken. Bespreek de afbeeldingen. Zijn prinsessen altijd mooi en zijn ridders altijd stoer? En kan het ook zo zijn dat de prinses juist heel erg stoer is en de ridder knap maar ook heel onaardig. Laat de leerlingen nu zelf aan de slag gaan door een prins en prinses te ontwerpen. Laat ze in de oude tijdschriften opzoek gaan naar kleding, attributen en personen waarvan zij denken dat dat een echte ridder of prinses kan zijn. Wat vinden zij belangrijk aan een ridder en prinses? Wat zijn hun uiterlijke kenmerken en wat hebben zij voor karakter? De leerlingen plakken de verzamelde knipsels in een collage. Bespreek na afloop gezamenlijk de resultaten.

onderbouw evaluerende activiteiten

Nabeschuiving op de voorstelling | kringgesprek

Benodigdheden: geen

Om de voorstelling na te beschouwen, zijn er een aantal vragen om stapsgewijs met de leerlingen de diepte in te gaan over wat ze hebben gezien. De werkwijze bestaat uit een drietal kernvragen:

- Wat heb ik gezien?
- Waar moest ik heel hard om lachen?
- Wat vond je heel gek om te zien?

Laat de leerlingen antwoord geven op de vragen. Het zijn open vragen maar geven toch voldoende richting voor de leerlingen. U hoeft de vragen niet in dezelfde volgorde te stellen en niet alle leerlingen hoeven alle drie de kernvragen te beantwoorden. Daarbij ontstaan uit deze vragen weer allerlei vervolgvragen. Probeer één vraag per keer te stellen en zo mogelijk aan elke leerling. Neem geen genoegen met, dat vind ik ook, vraag de leerling het dan in zijn/haar eigen woorden uit te leggen. Een laatste tip: neem de tijd, want uit dit soort nabeschuivingen kunnen hele interessante en verrassende opmerkingen ontstaan.

De favoriete scène krijgt een gouden randje (creativiteit)

Benodigdheden: vel papier, tekenspullen, lijm en goud papier

De voorstelling is achter de rug en waarschijnlijk heeft u samen met de leerlingen besproken wat ze hebben gezien en meegemaakt. Er zat voor iedereen vast wel een favoriete scène in. Bespreek dat gezamenlijk en vraag door waarom het hun favoriete scène was. Na afloop van het gesprek gaan de leerlingen de favoriete scène namaken. Dit kan gewoon met tekenspullen, het verhaal speelt zich immers af in een prentenboek. Maar om er net als in de voorstelling een extra levendig effect aan te geven, kunnen de leerlingen desnoods stukjes stof of watjes gebruiken. Laat de leerlingen vervolgens van goud papier een rand om de tekening maken, zodat het een heus lijstje wordt. Geef de gouden lijstjes een mooie plek in het klaslokaal.

Stokpoppen maken | creativiteit

Benodigdheden: stevig karton, stokjes, schaar, plakband en tekenspullen

In de voorstelling kwamen een aantal stokpoppen voor. Bijvoorbeeld de vader van prinses Kim; de koning en natuurlijk Prinses Kim en Roderik zelf. Vraag de leerlingen of zij zelf wel eens met stokpoppen of poppenkastpoppen hebben gespeeld of eerder een voorstelling met poppen hebben gezien? Met deze activiteit gaan de leerlingen zelf een stokpop maken. Verdeel de groep in vier verschillende groepen. Laat elke groep één van de volgende personages namaken; de koning, de prinses, de prins of het volk. De leerlingen gaan eerst op stevig papier het figuur tekenen. Vervolgens knippen ze het uit en plakken ze op de achterkant van de pop met plakband het stokje vast. Als de poppen af zijn, kunnen de leerlingen misschien we een scène uit de voorstelling naspelen.

Wij zijn niet bang voor wilde dieren! | muziek

Benodigdheden: het lied roodkapje en voldoende beweegrimte

In de voorstelling lopen prinses Kim en ridder Roderik door het donkere bos, op zoek naar het Grote Gevaar. Hoe het Grote Gevaar eruit ziet, weten ze niet. Misschien is het wel een eng wild dier! Vraag de leerlingen om het sprookje van Roodkapje samen te vatten. Wie kan het liedje 'zeg Roodkapje, waar ga je henen' zingen? Vertel de leerlingen dat ze dit liedje met een andere tekst gaan zingen. Pak het onderstaande lied erbij. Zing het lied een keer voor. De coupletten zijn als volgt aangepast:

Kim en Roderik, waar gaan jullie henen
Zo alleen zo alleen
Kim en Roderik, waar gaan jullie henen
Zo alleen

Wij gaan 't Grote Gevaar verslaan
In het bos, in het bos
Wij gaan 't Grote Gevaar verslaan
In het bos

In het bos zit het Grote Gevaar
In het bos, in het bos
In het bos zit het grote gevaar
In het bos

Wij zijn niet bang voor het Grote Gevaar
Zij niet bang, zijn niet bang
Wij zijn niet bang voor het Grote Gevaar
Zijn niet bang

Pas maar op daar komt de (zelf invullen)
Pas maar op, pas maar op
Pas maar op daar komt de (zelf invullen)
Pas maar op...

In plaats van de boze wolf, komen allerlei verschillende dieren aan bod. Vertel de leerlingen dat u het lied direct nog een keer gaat zingen. De leerlingen mogen dan meezingen. Maar ze beelden het lied ook uit. Twee leerlingen spelen prinses Kim en ridder Roderik. De andere leerlingen spelen de dieren, zoals beer, tijger, spin, slang of wolf, die in elk couplet worden genoemd. Die dieren proberen er zo angstaanjagend mogelijk uit te zien. Ze maken zich groot en maken gevaarlijke bewegingen naar prinses Kim en ridder Roderik. Maar die lopen door het bos en doen net alsof ze helemaal niet bang zijn.

middenbouw voorbereidende activiteiten

Warming-up oefeningen | drama

Benodigheden: voldoende beweegruimte en lekker veel energie

Voordat acteurs in hun rol komen, doen zij eerst een warming-up. Dat betekent dat zij hun lichaam en geest warm maken om goed te kunnen acteren. Omdat in de volgende activiteit ook geacteerd wordt, kan deze activiteit goed ter voorbereiding worden ingezet. Nu volgen een drietal activiteiten. Iemand staat voor de groep en geeft de bewegingen aan. De groep moet meedoen en alles accepteren wat hij zegt. Als iemand niet meer wil, mag hij de leider van zijn plaats aftikken en zelf de leiding overnemen. Bij de volgende activiteit staat iedereen in een kring. De activiteit gaat als volgt: je maakt twee kleine sprongetjes en daarna een grote. Als je na de hoge sprong op de grond staat, sta je stil in een emotie. Bijvoorbeeld: boos. Spring (handen klap), spring (handen klap), hoge sprong (harde handen klap) en je staat stil in een boze houding. Als een standbeeld. Er wordt weer een nieuwe emotie genoemd en het begint weer van vooraf aan.

Een echte acteur is alert! | drama

Benodigheden: geen

Als acteur moet je heel alert blijven! Het kan namelijk zijn dat er iets misgaat tijdens de voorstelling en dan moet je daar natuurlijk direct op kunnen inspelen (zonder dat het publiek iets in de gaten heeft). Deze activiteit is er om die alertheid goed te trainen en is ideaal om te gebruiken ter voorbereiding van drama-activiteiten. De leerlingen staan in de kring. Noem een categorie, bijvoorbeeld eten, tv-programma's, kleuren of dieren en wijs daarna een leerling aan die meteen een voorbeeld moet noemen. Bijvoorbeeld in de categorie eten: andijvie. Als de leerling geen antwoord weet, een verkeerd antwoord geeft of hetzelfde zegt als een ander kind, is het af. Het spel is afgelopen als alle leerlingen af zijn. Wees snel in het aanwijzen van leerlingen, zo blijft het spel spannend.

Maak een eigen decor | drama

Benodigheden: voldoende beweegruimte

De voorstelling 'Op de Loer' speelt zich af in een prentenboek. Doordat het in een prentenboek afspeelt moet je bij het bedenken van het decor met een aantal zaken rekening houden. Afbeeldingen in een prentenboek zijn namelijk altijd plat, 2demenisonaal om precies te zijn. Hoe ga je dat in een voorstelling vormgeven? Bespreek dat eens met uw leerlingen. Ga vervolgens zelf aan de slag met het actief, dus d.m.v. spel, vormgeven van een decor. Verzin samen met de leerlingen een locatie: in het park, in de keuken, op de bank in de huiskamer, in het bos, in het zwembad, in het moeras. Maak met de leerlingen met behulp van allerlei attributen een opstelling die deze locatie voorstelt. Laat één vrijwilliger de regisseur zijn tijdens het decor bouwen. De bedoeling is als volgt: de regisseur bedenkt wat hij/zij in het decor wil hebben en gaat dan aan de slag met het 'bouwen'. Hij/zij roept één voor één iemand naar voren en geeft aanwijzingen over wat diegene zal spelen/uitbeelden. Bijvoorbeeld: jij bent de kast, jij bent de wc-pot, jij bent de schommel. Vervolgens bepaald de regisseur waar diegene komt te staan en wat voor houding hij/zij aanneemt, zodat het op het genoemde voorwerp lijkt. U kunt ervoor kiezen de regisseur alle spelers in te zetten voor het decor, maar als u een grote groep hebt, kunt u er ook voor kiezen om een aantal spelers als decor neer te zetten en dan met de resterende leerlingen een scène spelen in dat decor. Op die manier kunt u met de leerlingen vanuit het gebouwde decor tot spel komen. Laat de decorstukken ook een functie of klein stukje spel inbrengen, bijvoorbeeld: de kast gaat open met piepende deuren, de wc spoelt door of is verstopt, etc. Zo heeft iedereen inbreng in het spel. Wanneer het decor gebouwd is, kunt u tot kort spel overgaan. Het is niet altijd makkelijk te bedenken wat voor geluiden of bewegingen je in kan brengen terwijl je een voorwerp speelt. Dit vraagt om fantasie en creativiteit.

Wat verwacht je van de voorstelling? | overig

Benodigdheden: een stuk ruimte op de muur, lege kaartjes en een pen

Vertel aan de leerlingen dat binnenkort de theatervoorstelling 'Op de Loer' op school wordt opgevoerd. Een korte beschrijving over de voorstelling (synopsis) vindt u aan het begin van deze lesbrief op pagina 2. Deze activiteit gaat over verwachtingen. Iedereen heeft verwachtingen over dat wat ze gaan zien en beleven. Zo ook over de voorstelling 'Op de Loer'. Laat de leerlingen op een gekleurd kaartje hun naam schrijven. Vervolgens is de opdracht dat ze op dat kaartje hun verwachtingen over de voorstelling 'Op de Loer' schrijven. Als ze klaar zijn mogen ze hun verwachting op de muur/blad plakken. Bespreek de resultaten klassikaal. Na afloop van de voorstelling kunt u deze verwachtingen nogmaals klassikaal bespreken. Was de voorstelling anders dan verwacht? Zo ja, wat was er dan anders? Kun je eigenlijk ook zonder verwachtingen naar een voorstelling gaan?

Bang zijn voor het onbekende | kringgesprek

Benodigdheden: geen

Hoe komt dat eigenlijk, dat we bang zijn voor het onbekende? Iets onbekends doen betekent het loslaten van de zekerheden die je tot nu toe kent. Dat houdt in dat je geen of minder controle hebt over je eigen leven. En dat kan vreselijk spannend zijn. In de voorstelling gaan prinses Kim en ridder Roderik het Grote Gevaar verslaan. Maar... wat is het Grote Gevaar eigenlijk? Niemand heeft het ooit gezien en toch weet iedereen te vertellen hoe vreselijk eng het wel niet is! En zo creëren de personages uit de voorstelling 'Op de Loer' steeds meer angst voor iets dat eigenlijk voor iedereen onbekend is. Bespreek met uw leerlingen of zij ook angst hebben voor iets dat ze eigenlijk nog nooit hebben gezien, gedaan of hebben meegemaakt. Geef een voorbeeld uit eigen ervaring of uit het dagelijks leven om het onderwerp toegankelijker te maken. Een voorbeeld is dat de buurvrouw van haar nicht, die aan de andere kant van Nederland woont, heeft gehoord dat Belgen héél gevaarlijk zijn, en sindsdien doodsbang voor Belgen is (terwijl ze eigenlijk nooit een Belg tegenkomt of kent, maar dat terzijde).

Het grote gevaar! | creativiteit

Benodigdheden: vel A3papier, schildermateriaal

Prinses Kim en ridder Roderik moeten het Grote Gevaar zien te verslaan. De Grote Vraag is echter, wat is het Grote Gevaar? Volgens mevrouw de Schrijfster is het vreselijk groot. Als ze hun zoektocht voortzetten komen ze allerlei andere personages tegen die allen zo hun eigen beeld hebben bij hoe het Grote Gevaar eruit ziet. Laat de leerlingen gezamenlijk hierover doorpraten. Hoe denken zij dat het Grote Gevaar eruit ziet? Uiteindelijk gaan ze zelf aan de slag door het Grote Gevaar te schilderen. Doe dit wel op een groot vel, want op een gewoon A4-papiertje past het Grote Gevaar natuurlijk niet! Bespreek na afloop van de voorstelling of het Grote Gevaar dat de leerlingen hebben geschilderd overeenkomsten heeft met het Grote Gevaar uit de voorstelling.

Een recept tegen de angst | overig

Benodigdheden: lege blaadjes

Angst is één van de thema's uit de voorstelling. Angst is een naar gevoel en ook prinses Kim en ridder Roderik willen zo snel mogelijk van dit gevoel af. Het doel van deze activiteit is dat de leerlingen een recept bedenken tegen angst. Vraag de leerlingen of ze wel eens ergens bang voor zijn. Laat enkele voorbeelden van angst aan bod komen zoals hoogtevrees, angst in het donker of angst voor honden. Geef de leerlingen de volgende opdracht. Laat alle leerlingen, anoniem, op een blaadje zijn/haar grootste angst beschrijven. Alle beschreven blaadjes worden vervolgens weer uitgedeeld. De leerlingen weten niet van wie het is, het is immers anoniem. Het is nu de taak aan de leerlingen om een recept (=advies) te schrijven voor de angst van de leerling op het briefje. Dat betekent inleven in de ander! Bespreek kort enkele angsten die kennelijk veel bij leerlingen in uw groep voorkomen. Hang na afloop de recepten in de klas zodat de leerlingen ook na afloop van de opdracht de adviezen kunnen nalezen.

middenbouw evaluerende activiteiten

Nabeschuiving op de voorstelling | kringgesprek

Benodigheden: geen

Om de voorstelling na te beschouwen, zijn er een aantal vragen om stapsgewijs met de leerlingen de diepte in te gaan over wat ze hebben gezien. De werkwijze bestaat uit een drietal kernvragen:

- Wat heb je gezien?
- Waar moest je aan denken bij wat je zag?
- Wat is de betekenis van wat je hebt gezien?

Laat de leerlingen antwoord geven op de vragen. Het zijn open vragen maar geven toch voldoende richting voor de leerlingen. U hoeft de vragen niet in dezelfde volgorde te stellen en niet alle leerlingen hoeven alle drie de kernvragen te beantwoorden. Daarbij ontstaan uit deze vragen weer allerlei vervolgvragen. Probeer één vraag per keer te stellen en zo mogelijk aan elke leerling. Neem geen genoegen met, dat vind ik ook, vraag de leerling het dan in zijn/haar eigen woorden uit te leggen. Een laatste tip: neem de tijd, want uit dit soort nabeschuivingen kunnen hele interessante en verrassende opmerkingen ontstaan.

Van plat tot levensecht | kringgesprek

Benodigheden: geen

De voorstelling 'Op de Loer' speelt zich af in een prentenboek. Een echt prentenboek bestaat uit veel afbeeldingen en weinig tekst, dus het is best lastig om dan een theatervoorstelling te maken met echte mensen terwijl het in een prentenboek afspeelt. Dat is in deze voorstelling opgelost door personages in verschillende dimensies (2D en/of 3D) te laten spelen. In een prentenboek zijn de personages immers altijd 2D. Maar als de personages, zoals in 'Op de Loer' opeens zelf het verhaal gaan bepalen, veranderen zij in 3D. Tijdens de voorstelling veranderde de personages van 2D, naar levensecht en soms weer terug tot een poppenkastpop. Bespreek in dit kringgesprek de verschillende vormen. Wellicht weten de leerlingen ook andere voorbeelden te noemen waarbij 2D-figuren opeens 3D-figuren worden (bijvoorbeeld tegenwoordig in de bioscoop waarbij 3D-films worden gedraaid). Probeer ook eens met uw leerlingen te achterhalen waarom sommige personages in het begin van de voorstelling plat waren, vervolgens met een 2D-kostuum en later een levensecht personage werden (zoals prinses Kim en ridder Roderik). En waarom sommige personages (zoals mevrouw de Schrijfster en de Uitgever) al vanaf het begin levensecht waren. Overigens zijn het tuinvrouwje, de boer en Barones van Tuten altijd in 2D-kostuum. Het zijn letterlijk platte personages, maar zou dat ook figuurlijk kunnen worden opgevat?

Bouw het decor van 'Op de Loer' na | creativiteit

Benodigheden: stevig karton, schaar, schildermateriaal, lijm

Op de website www.schooltv.nl/beeldbank is een filmpje over decors in het theater (onder de titel 'Het bouwen van een decor - Hoe gaat dat in z'n werk') te vinden. Dit kunt u ter voorbereiding van deze activiteit aan de leerlingen laten zien. Bespreek gezamenlijk een aantal termen die voorkomen in het filmpje. Bijvoorbeeld; wat is een maquette (een driedimensionaal model op schaal)? Met deze activiteit gaan de leerlingen het decor van de voorstelling 'Op de Loer' in de vorm van een maquette nabouwen. Bespreek klassikaal het decor van 'Op de Loer'. Schrijf alle onderdelen op, bijvoorbeeld in de vorm van een woordweb. Leg daarbij de exacte betekenissen van de begrippen 2D en 3D uit, zodat de leerlingen ook echt weten wat het verschil is: het begrip 2D duidt aan dat iets twee meetkundige dimensies heeft, oftewel alleen lengte en breedte. Het begrip 3D duidt aan dat iets drie meetkundige dimensies heeft: lengte, breedte en hoogte. Bespreek tevens ook heel praktische punten wat handig is voor de leerlingen om rekening mee moeten houden als ze een decor gaan nabouwen (als een decorstuk in 2D is, een extra vouwrandje zodat bijvoorbeeld de tekentafel van Mevrouw de Schrijfster goed blijft staan). Laat de leerlingen daarna aan de slag gaan en sluit de opdracht na afloop af met een korte presentatie van de maquettes.

Schimmenspel | creatief

Benodigdheden: Groot wit doek, felle lamp, stevig zwart karton, verschillende kleuren vliegerpapier

Op het einde van de voorstelling nadert het Grote Gevaar, het komt steeds dichterbij! Op het doek ziet het publiek een schim steeds groter en groter worden, maar uiteindelijk blijkt dat wat achter het doek zat een stuk kleiner te zijn dan iedereen in eerste instantie had verwacht. In deze activiteit gaan ook de leerlingen aan de slag met het maken van een schimmenspel. Daarvoor is niet veel nodig, namelijk een lichtbron, zoals een lamp, en een doorzichtig scherm of doek. Alles wat nu tussen de lichtbron en het doek komt werpt een schaduw op het doek. Aan de andere kant van dit doek bevinden zich de toeschouwers die naar de schaduwen kijken. De schaduwen kunnen op vele manieren gevormd en vervormd worden, zodat het schimmenspel begint te leven. Maak groepjes van maximaal vier leerlingen. Laat elk groepje een schimmenspelverhaal maken. Dit betekent dat ze eerst gezamenlijk een verhaal moeten schrijven. Daarna moeten de leerlingen de schimmen maken en uiteindelijk het verhaal opvoeren voor publiek. Eén leerling is de voorlezer, hij/zij moet het verhaal voorlezen tijdens het spel. Behalve zwarte schimmen, kunnen de leerlingen bij een aantal schimmen kleur gebruiken (gebruik hiervoor vliegerpapier). Geef als opdracht mee dat, net als in de voorstelling 'Op de Loer', op het einde van het verhaal iets gek, onherkenbaars en groot het publiek moet naderen. Speel met de schaduw en gebruik fantasie! Tijdens het optreden, is er voor het publiek nog een observatieopdracht: is het duidelijk wat er op het einde wordt uitgebeeld? Kunnen ze raden wat het is? gaan en sluit de opdracht na afloop af met een korte presentatie van de maquettes.

Houten stokpoppen maken | creativiteit

Benodigdheden: triplex, een lang latje, figuurzaag, houtlijm, schildermateriaal

Als u samen met de leerlingen het decor van 'Op de Loer' voor de geest haalt, herinneren jullie vast dat linksboven een poppenkast was. In deze activiteit gaan de leerlingen zelf aan de slag met poppenspel. Poppenspel zonder poppen, dat kan natuurlijk niet. Daarom gaan de leerlingen eerst aan de slag, om een eigen houten pop te maken. Laat de kinderen eerst oefenen door één van de personages te tekenen op papier. Als ze tevreden zijn, kunnen ze de tekening op het hout tekenen, dat vervolgens uitzagen en het latje met houtlijm achterop de pop plakken. Als dit droog is, kunnen ze de pop gaan schilderen. Ook in deze stokpoppen kan het diepte-effect gecreëerd worden. Dit kan door bijvoorbeeld een bepaald kledingsstuk (bijvoorbeeld de baard van een oude man) precies op hetzelfde formaat uit te zagen en op te plakken, zodat het wat meer naar voren springt. Om het extra levendig te maken kunnen de leerlingen hun poppen een heel eigen personage toekennen, zoals een naam, karakter, hobby's en natuurlijk een eigen stemgeluid. Sluit af met een presentatie van de poppen.

Schrijf een recensie | taal

Benodigdheden: pen, vel papier en een kritische houding

Als er een theatervoorstelling gespeeld wordt, zit er soms iemand in het publiek die een recensie schrijft. Deze recensie kan door iedereen worden gelezen zodat men weet waar de voorstelling over gaat en of het wel interessant genoeg is om te komen kijken! De recensent vertelt daarom wat hij van de voorstelling vond. Een recensent kan iemand zijn van de vakpers, een tijdschrift, een lokaal krantje of een landelijk dagblad. Laat de leerlingen voor deze activiteit een recensie schrijven over de voorstelling 'Op de Loer'. Bespreek klassikaal de onderstaande punten zodat die niet worden vergeten in de recensie. Informatie over Kindertheater A la Carte is te vinden op onze website. Uiteraard zijn wij benieuwd naar de recensies. U kunt deze mailen naar kinder@theatralacarte.nl of per post sturen naar: Postbus 12073, 3501 AB, Utrecht. Wat staat er allemaal in een recensie?

- Een beschrijving van de voorstelling (denk aan: de verhaallijn, thema's, het spel, de personages, het decor etc.).
- De eigen mening over de voorstelling, onderbouwd met argumenten.
- Achtergrondinformatie over de theatergroep.
- Tip: Een pakkend begin is het halve werk. Een recensie moet natuurlijk wel interessant zijn voor de lezer!

bovenbouw voorbereidende activiteiten

Warming-up oefeningen | drama

Benodigheden: voldoende beweegruimte en lekker veel energie

Voordat acteurs in hun rol komen, doen zij eerst een warming-up. Dat betekent dat zij hun lichaam en geest warm maken om goed te kunnen acteren.

Omdat in de volgende activiteit ook geacteerd wordt, kan deze activiteit goed ter voorbereiding worden ingezet. Nu volgen een drietal activiteiten. Iemand staat voor de groep en geeft de bewegingen aan. De groep moet meedoen en alles accepteren wat hij zegt. Als een iemand niet meer wil, mag hij de leider van zijn plaats aftikken en zelf de leiding overnemen. Bij de volgende activiteit staat iedereen in een kring. De activiteit gaat als volgt: je maakt twee kleine sprongetjes en daarna een grote. Als je na de hoge sprong op de grond staat, sta je stil in een emotie. Bijvoorbeeld: boos. Spring (handen klap), spring (handen klap), hoge sprong (harde handen klap) en je staat stil in een boze houding. Als een standbeeld. Er wordt weer een nieuwe emotie genoemd en het begint weer van vooraf aan. De laatste activiteit is om de leerlingen wat meer te laten concentreren (wat ook erg belangrijk is als je acteert!) De leerlingen zitten in een lange rij. Drie van hen mogen naar voren komen en een houding aannemen die lang is vol te houden. Alle leerlingen moeten goed kijken naar de drie leerlingen. Eén van hen mag naar de gang. Bij de drie leerlingen wordt nu iets kleins veranderd, zoals de haren anders of een arm de andere kant op. De leerling die op de gang stond, mag raden wat er is veranderd.

Maak er een scène van! | drama

Benodigheden: voldoende beweegruimte, rekvisieten en verkleedkleden

De leerlingen zijn door de warming-up oefeningen goed opgewarmd en hopelijk er helemaal klaar voor om nu zelf aan de slag te gaan met theater. Verzin samen met de leerlingen een locatie: in het park, in de keuken, op de bank in de huiskamer, in het bos, in het zwembad, in het moeras. Maak met de leerlingen met behulp van allerlei attributen een opstelling die deze locatie voorstelt. Geef elke leerling een opdracht en laat ze het samen opbouwen. Als het decor klaar is nemen alle leerlingen weer plaats in het publiek. Dan begint u zelf met de oefening. Verzin zelf een heel korte scène en speel dit in het decor. Dan komt een leerling. De leerling speelt het stukje wat u liet zien precies na en plakt er zelf een stukje aan vast. De volgende herhaalt weer de vorige stukjes en maakt zelf weer een kort vervolg. Iedereen komt aan de beurt en mag zelf weten wat hij/zij er aan vastplakt. De leerlingen moeten accepteren wat de andere leerlingen spelen. Ook is het belangrijk dat de leerlingen goed op elkaar letten om zo een vervolgstukje te bedenken. Speel tot slot zelf de scène als laatste, zo kunnen de leerlingen het resultaat zien wat ze met zijn allen hebben gemaakt.

Wat verwacht je van de voorstelling? | overig

Benodigheden: een stuk ruimte op de muur, lege kaartjes en een pen

Vertel aan de leerlingen dat binnenkort de theatervoorstelling 'Op de Loer' op school wordt opgevoerd. Een korte beschrijving over de voorstelling (synopsis) vindt u aan het begin van deze lesbrieft op pagina 2. Deze activiteit gaat over verwachtingen. Iedereen heeft verwachtingen over dat wat ze gaan zien en beleven. Zo ook over de voorstelling 'Op de Loer'. Laat de leerlingen op een gekleurd kaartje hun naam schrijven. Vervolgens is de opdracht dat ze op dat kaartje hun verwachtingen over de voorstelling 'Op de Loer' schrijven. Als ze klaar zijn mogen ze hun verwachting op de muur/blad plakken. Bespreek de resultaten klassikaal. Na afloop van de voorstelling kunt u deze verwachtingen nogmaals klassikaal bespreken. Was de voorstelling anders dan verwacht? Zo ja, wat was er dan anders? Kun je eigenlijk ook zonder verwachtingen naar een voorstelling gaan?

Bang zijn voor het onbekende | kringgesprek

Benodigdheden: geen

Hoe komt dat eigenlijk, dat we bang zijn voor het onbekende? Iets onbekends doen betekent het loslaten van de zekerheden die je tot nu toe kent. Dat houdt in dat je geen of minder controle hebt over je eigen leven. En dat kan vreselijk spannend zijn. In de voorstelling gaan prinses Kim en ridder Roderik het Grote Gevaar verslaan. Maar... wat is het Grote Gevaar eigenlijk? Niemand heeft het ooit gezien en toch weet iedereen te vertellen hoe vreselijk eng het wel niet is! En zo creëren de personages uit de voorstelling 'Op de Loer' steeds meer angst voor iets dat eigenlijk voor iedereen onbekend is. Bespreek met uw leerlingen of zij ook angst hebben voor iets dat ze eigenlijk nog nooit hebben gezien, gedaan of hebben meegemaakt. Geef een voorbeeld uit eigen ervaring of uit het dagelijks leven om het onderwerp toegankelijker te maken. Een voorbeeld is dat de buurvrouw van haar nicht, die aan de andere kant van Nederland woont, heeft gehoord dat Belgen héél gevaarlijk zijn, en sindsdien doodsbang voor Belgen is (terwijl ze eigenlijk nooit een Belg tegenkomt of kent, maar dat terzijde).

Schrijven over "bang zijn" | taal

Benodigdheden: pen en papier

Eén van de thema's uit de voorstelling 'Op de Loer' is angst. Het is eigenlijk angst voor iets waarvan niemand weet hoe het eruit ziet of wat het precies is. Angst voor het onbekende dus. De leerlingen gaan een autobiografische tekst schrijven. Leg uit dat het bij autobiografisch schrijven over eigen ervaringen gaat. Het onderwerp waarover de leerlingen gaan schrijven is: 'Bang zijn.' U noemt zelf een paar voorbeelden. Bijvoorbeeld als je een uitzending op het Jeugdjournaal hebt gezien dat ergens anders heeft plaatsgevonden, maar wat jou toch bang maakt. De leerlingen komen met voorbeelden en u zet die op het bord. Laat de leerlingen een lijstje maken met minimaal vijf angsten voor iets, iemand of een situatie. Daar mogen dingen van het bord in staan, aangevuld met eigen ervaringen. Iedereen kiest één onderwerp uit. U vraagt de leerlingen om zich te concentreren op dat specifieke moment. Daarbij stelt u klassikaal rustig een aantal vragen, waarvan ze de antwoorden opschrijven. Zoals: Wat deed je voor dat specifieke moment? Waar was je? Was het ochtend, middag, avond? Wat zag je om je heen aan mensen, dingen, kleuren? Wat voor geluiden hoorde je? Waar rook het naar? Was je alleen of met anderen? Zo ja, met wie? Hoe was de sfeer? Wat deed je op dat moment? Wat had je ook kunnen doen? Wat voor gedachten had je? Hoe voelde je je? Werd er iets gezegd? Wat deed je daarna? Iedereen bekijkt zijn antwoorden, kiest vier antwoorden uit waarover hij/zij tevreden is of die in ieder geval in het verhaal moeten voorkomen. Laat leerlingen ook bedenken waar in het verhaal deze antwoorden voorkomen: begin-midden-eind. Laat een aantal leerlingen na afloop hun eigen verhaal voorlezen, als ze dat tenminste durven.

Er liggen spannende verhalen op de loer! | taal

Benodigdheden: pen, papier en een flinke dosis fantasie

De voorstelling heet 'Op de Loer'. Je zegt dat iets 'op de loer' ligt als er iets spannends of gevaarlijks dreigt te gebeuren. Bijvoorbeeld: de zomergriep; noodweer; een vulkaanuitbarsting ligt op de loer. In de voorstelling is er continu sprake van het Grote Gevaar dat op loer ligt. Niemand weet wat het precies is, maar de spanning stijgt alsmaar. Laat de leerlingen zelf een verhaal schrijven waarin iets op de loer ligt. Zorg ervoor dat ze elementen aan het verhaal toevoegen waardoor het steeds spannender en spannender wordt. Laat ze in het verhaal zo lang mogelijk uitstellen wat het precies is dat op de loer ligt, zo bouw je namelijk spanning op. Laat na afloop een aantal leerlingen het verhaal voorlezen. Als extra onderdeel kunt u met de leerlingen bespreken hoe je als verhalenverteller het beste een spannend verhaal voorleest en waar de leerlingen rekening mee moeten houden.

Doorgeefverhaal om de rillingen van te krijgen! | overig
Benodigheden: vier vellen verschillend gekleurd papier

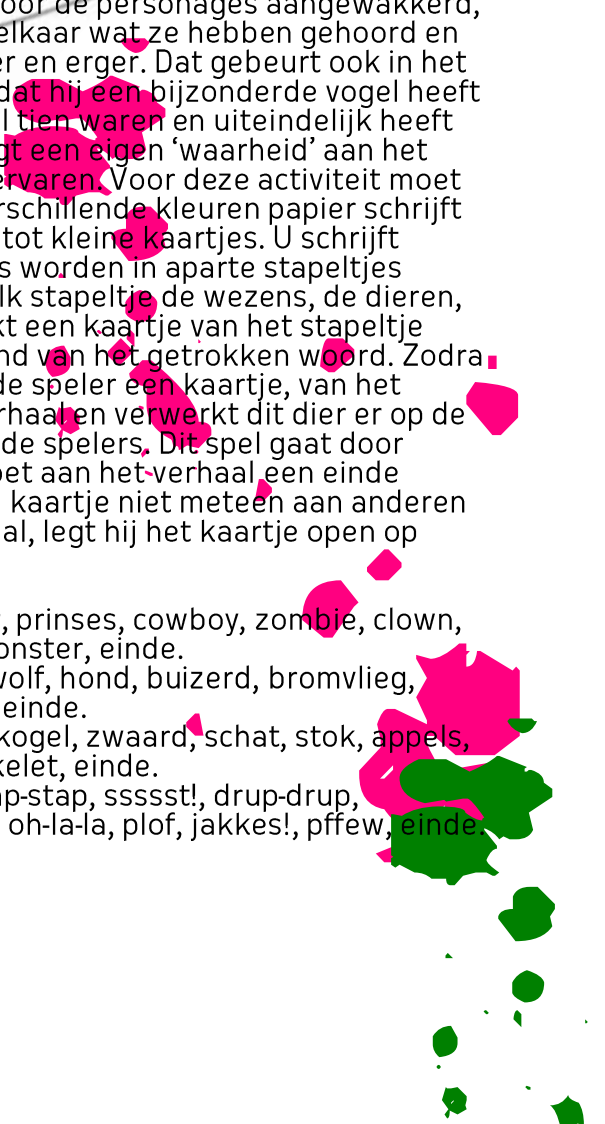
De spanning rondom het Grote Gevaar wordt niet alleen door de personages aangewakkerd, ook het volk jut de boel behoorlijk op. Zij bespreken met elkaar wat ze hebben gehoord en vertellen dat weer aan elkaar door. Het wordt steeds erger en erger. Dat gebeurt ook in het echte dagelijks leven. De buurman vertelt aan zijn vrouw dat hij een bijzonderde vogel heeft gezien, zijn vrouw vertelt aan de buurvrouw dat het er wel tien waren en uiteindelijk heeft iemand anders het over hele hordes vogels. Iedereen voegt een eigen 'waarheid' aan het verhaal toe. Dat gaan de leerlingen in deze activiteit zelf ervaren. Voor deze activiteit moet u als docent vooraf een aantal kaartjes maken. Op vier verschillende kleuren papier schrijft u de woorden (zie hieronder) op en knipt u ze uiteindelijk tot kleine kaartjes. U schrijft bijvoorbeeld op een groen vel alle 'wezens' op. De kaartjes worden in aparte stapeltjes ondersteboven op tafel gelegd waarbij het duidelijk is welk stapeltje de wezens, de dieren, de voorwerpen en de geluiden bevat. De eerste speler pakt een kaartje van het stapeltje 'wezens' en begint een verhaal te vertellen, gebruikmakend van het getrokken woord. Zodra deze speler vindt dat hij hiermee klaar is, trekt de volgende speler een kaartje, van het volgende stapeltje: de dieren. Deze speler vervolgt het verhaal en verwerkt dit dier er op de één of andere manier in. Hetzelfde gebeurt met de volgende spelers. Dit spel gaat door totdat een speler het kaartje 'einde' trekt. Deze speler moet aan het verhaal een einde maken. Natuurlijk laat de speler die een kaartje trekt, zijn kaartje niet meteen aan anderen zien. Pas nadat hij klaar is met zijn bijdrage aan het verhaal, legt hij het kaartje open op tafel neer.

Wezens: geest, heks, geraamte, mummie, ridder, vampier, prinses, cowboy, zombie, clown, zeemeermin, piraat, zwerver, vogel, vogelverschrikker, monster, einde.

Dieren: zwarte kat, vleermuis, rat, spin, worm, kraai, uil, wolf, hond, buizerd, bromvlieg, kikker, slang, schorpioen, draak, gier, hyena, wezel, kwal, einde.

Voorwerpen: bezem, doods-kist, vuur, haak, bel, zilveren kogel, zwaard, schat, stok, appels, spook lantaarn, soep, kauwgom, masker, kostuum, lijk, skelet, einde.

Geluiden: boe!, whoeee!, iiiieeee!, argghhhh!, beng!, stap-stap, ssssst!, drup-drup, boemeldeboem, krab-krab, aaahhhh!, baf, krrakkkk, plof, oh-la-la, plof, jakkes!, pffew, einde

bovenbouw evaluerende activiteiten

Overdrijf maar lekker! | drama

Benodigheden: voldoende beweegruimte

Ook deze activiteit is ideaal voor een goede warming-up. In het theater wordt er vaak gebruik gemaakt van de overtreffende trap en dat is bij deze activiteit ook precies de bedoeling. De leerlingen staan met z'n allen in een kring. Ook u staat in de kring en begint met een woord, bijvoorbeeld "hallo". U zegt dit tegen de buurman/vrouw, in heel minimale vorm: zacht stemgebruik, minimale mimiek en u gebruikt een kleine tot normale houding. Wanneer u dit tegen uw buurman/vrouw zegt draait u ook naar hem/haar toe en maakt u oogcontact. De volgende doet hetzelfde maar doet alles een klein beetje groter, hardere stem, meer mimiek en lichaamsuitdrukking. Dit gaat in stapjes steeds groter en groter. Tot dat een speler het niet meer groter kan spelen dan de vorige speler. Daar stopt dan het woord. De speler kan het natuurlijk ook zelf aangeven. De speler waar het woord gestopt is, mag een nieuw woord bedenken. Er zijn natuurlijk allerlei verschillende woorden die u hierbij kunt gebruiken zoals; hallo, ja, nee, ik weet het niet. Om het nog wat moeilijker te maken kunt u hier ook een emotie aan toevoegen. Gedag zeggen kan op een vrolijke manier, en nee kan juist weer op een boze manier. Laat die emotie steeds verder escaleren.

Inspringspel | drama

Benodigheden: verkleedspullen en voldoende beweegruimte

U kunt een aantal verkleedspullen klaar leggen, of samen met de leerlingen verkleedattributen gaan uitzoeken in de verkleedkast. De beginsituatie is als volgt, er staat een leerling (met zijn verkleedkleden aan) op het speelveld. In een standbeeldhouding. Een andere leerling komt erbij en stemt zijn houding af op de andere speler. Er mag geholpen worden vanuit het publiek, als de tweede leerling niet weet hoe hij/zij kan gaan staan. Als er in de handen geklapt wordt, ontstaat er een korte scène op het speelveld. De leerlingen improviseren zelf een scène wat overal plaats kan vinden. Wanneer u weer in de handen klapt, bevriest de leerlingen en gaat de eerste leerling weer op zijn stoel zitten. Er komt er een nieuwe leerling bij, die zijn houding afstemt op die van zijn tegenspeler. Is het moeilijk om gelijk te improviseren dan kunt u met de leerlingen afspreken op welke plek de spelers zijn. Voorbeelden: bij de dokter, op een boerderij, in een restaurant, op straat, in de wachtkamer, in de kerk, enz. Tip: als voorbeeld springt u zelf als eerste in het spel. Variatie: prinses Kim en ridder Roderik gebruikte in de voorstelling uitdrukkingen als "ieks", "glump", "pffew", "jaiks" etc. Waarom zaten deze uitdrukkingen er volgens de leerlingen in? Laat elke leerling een eigen woord uitkiezen en zorg ervoor dat die in de scène terugkomen.

Nabeschuiving op de voorstelling | kringgesprek

Benodigheden: geen

Om de voorstelling na te beschouwen, zijn er een aantal vragen om stapsgewijs met de leerlingen de diepte in te gaan over wat ze hebben gezien. De werkwijze bestaat uit een drietal kernvragen:

- Wat heb je gezien?
- Waar moest je aan denken bij wat je zag?
- Wat is de betekenis van wat je hebt gezien?

Laat de leerlingen antwoord geven op de vragen. Het zijn open vragen maar geven toch voldoende richting voor de leerlingen. U hoeft de vragen niet in dezelfde volgorde te stellen en niet alle leerlingen hoeven alle drie de kernvragen te beantwoorden. Daarbij ontstaan uit deze vragen weer allerlei vervolgvragen. Probeer één vraag per keer te stellen en zo mogelijk aan elke leerling. Neem geen genoegen met, dat vind ik ook, vraag de leerling het dan in zijn/haar eigen woorden uit te leggen. Een laatste tip: neem de tijd, want uit dit soort nabeschuivingen kunnen hele interessante en verrassende opmerkingen ontstaan.

Van plat tot levensecht | kringgesprek

Benodigheden: geen

De voorstelling 'Op de Loer' speelt zich af in een prentenboek. Een echt prentenboek bestaat uit veel afbeeldingen en weinig tekst, dus het is best lastig om dan een theatervoorstelling te maken met echte mensen terwijl het in een prentenboek afspeelt. Dat is in deze voorstelling opgelost door personages in verschillende dimensies (2D, 2,5D en/of 3D) te laten spelen. In een prentenboek zijn de personages immers altijd 2D. Maar als de personages, zoals in 'Op de Loer' opeens zelf het verhaal gaan bepalen, veranderen zij in 3D. Tijdens de voorstelling veranderde de personages van 2D, naar levensecht en soms weer terug tot een poppenkastpop. Bespreek in dit kringgesprek de verschillende vormen. Wellicht weten de leerlingen ook andere voorbeelden te noemen waarbij 2D-figuren opeens 3D-figuren worden (bijvoorbeeld tegenwoordig in de bioscoop waarbij 3D-films worden gedraaid). Probeer ook eens met uw leerlingen te achterhalen waarom sommige personages in het begin van de voorstelling plat waren, vervolgens met een 2D-kostuum en later een levensecht personage werden (zoals prinses Kim en ridder Roderik). En waarom sommige personages (zoals mevrouw de Schrijfster en de Uitgever) al vanaf het begin levensecht waren. Overigens zijn het tuinvrouwje, de boer en Barones van Tuten altijd in 2D-kostuum. Zij zijn letterlijk platte personages, maar zou dat ook figuurlijk kunnen worden opgevat?

Schrijf een recensie | taal

Benodigheden: pen, vel papier en een kritische houding

Als er een theatervoorstelling gespeeld wordt, zit er soms iemand in het publiek die een recensie schrijft. Deze recensie kan door iedereen worden gelezen zodat men weet waar de voorstelling over gaat en of het wel interessant genoeg is om te komen kijken! De recensent vertelt daarom wat hij van de voorstelling vond. Een recensent kan iemand zijn van de vakpers, een tijdschrift, een lokaal krantje of een landelijk dagblad. Laat de leerlingen voor deze activiteit een recensie schrijven over de voorstelling 'Op de Loer'. Bespreek klassikaal de onderstaande punten zodat die niet worden vergeten in de recensie. Informatie over Kindertheater A la Carte is te vinden op onze website. Uiteraard zijn wij benieuwd naar de recensies. U kunt deze mailen naar kinder@theateralacarte.nl of per post sturen naar: Postbus 12073, 3501 AB, Utrecht. Wat staat er allemaal in een recensie?

- Een beschrijving van de voorstelling (denk aan: de verhaallijn, thema's, het spel, de personages, het decor).
- De eigen mening over de voorstelling, onderbouwd met argumenten.
- Achtergrondinformatie over de theatergroep.
- Tip: Een pakkend begin is het halve werk. Een recensie moet natuurlijk wel interessant zijn voor de lezer!

Maak je eigen 2D-kostuum | creatief

Benodigheden: grote dozen, schildermateriaal

Kunnen de leerlingen ze nog voor de geest halen, de 'platte' personages uit de voorstelling? Het volk, het tuinvrouwje, de boer en Barones van Tuten. Allemaal droegen zij een 2D-kostuum. Bespreek met de leerlingen waarom in deze voorstelling gebruik is gemaakt van dit type kostuum. Wat vonden de leerlingen ervan? En waar moesten ze aan denken toen ze de kostuums voor het eerst zagen? Het is nu aan de leerlingen om een eigen 2D-kostuum maken. Zo'n kostuum is best groot, dus de leerlingen moeten van tevoren een aantal grote dozen gaan verzamelen. Barones van Tuten had trouwens ook nog een zakdoek als extra attriboot en het tuinvrouwje een grote gieter. Laat de leerlingen ook een attriboot maken dat bij hun kostuum past. Organiseer een modeshow zodat iedereen vol trots zijn of haar eigen 2D-kostuum kan laten zien.

Bouw het decor van 'Op de Loer' na | creativiteit

Benodigheden: stevig karton, schaar, schildermaterialen, lijm

Op de website www.schooltv.nl/beeldbank is een filmpje over decors in het theater (Titel: decor- en lichtontwerp - De magie van het theater) te vinden. Dit kunt u ter voorbereiding van deze activiteit aan de leerlingen laten zien. Bespreek gezamenlijk een aantal termen die voorkomen in het filmpje, bijv. wat is een regisseur? Een iets eenvoudiger filmpje is op dezelfde website te vinden onder de titel 'Het bouwen van een decor - Hoe gaat dat in z'n werk'. Met deze activiteit gaan de leerlingen het decor van de voorstelling 'Op de Loer' in de vorm van een maquette nabouwen. Bespreek klassikaal het decor van 'Op de Loer'. Schrijf alle onderdelen op, bijvoorbeeld in de vorm van een woordweb. Leg daarbij de exacte betekenissen van de begrippen 2D en 3D uit, zodat de leerlingen ook echt weten wat het verschil is: het begrip 2D duidt aan dat iets twee meetkundige dimensies heeft, oftewel alleen lengte en breedte. Het begrip 3D duidt aan dat iets drie meetkundige dimensies heeft: lengte, breedte en hoogte. Bespreek tevens ook heel praktische punten wat handig is voor de leerlingen om rekening mee moeten houden als ze een decor gaan nabouwen (als een decorstuk in 2D is, een extra vouwrandje zodat bijvoorbeeld de tekentafel van Mevrouw de Schrijfster goed blijft staan). Laat de leerlingen daarna aan de slag gaan en sluit de opdracht na afloop af met een korte presentatie van de maquettes.

